

Kannustinjärjestelmät

Henkilöiden tuloverotusta ja eräitä muita verotusta koskevia muutoksia selvittävän hankkeen (VM115:2023) kuulemistilaisuus

Anna-Leena Rautajuuri ja Nina Heinrichs, Verohallinto, 16.12.2025

Nykytilan arviointi ja haasteet

- Järjestelyt ovat muuttuneet ja monimutkaistuneet
 - Useita soveltuvia säännöksiä: TVL 61.2 §, TVL 66.1 §, TVL 66.3 § ja 66 a §
 - Synteettiset järjestelmät lisääntyneet
 - Osakeosto-ohjelmat lisääntyneet ja osakkeita hankitaan suoraan markkinoilta
 - Ulkopuoliset palveluntarjoajat ja hallinnointiyhtiöt
 - Ennakonpidätyksen toimittamisen haasteet (TVL 110 §:n mukainen verotushetki)
 - Osakepohjaisten kannustinjärjestelmien rinnalle erilaisia rahastopohjaisia kannustinjärjestelmiä (ulkomaisia rahastoja)
- Osakkeita ja optioita myös toimeksiantosuhteisille (työkorvausta) → TVL 66 § ei sovellu
→ Verotus osakkeen/option saantihetkellä, arvostushaasteet (etenkin optiot)
- Nykylainsäädäntö ja KHO:n ennakkopäätökset ovat paisuttaneet Verohallinnon ohjeita
 - tarve ohjeistaa hyvinkin yksityiskohtaisesti lukuisista eri kannustinjärjestelmistä sekä kotimaisissa että kansainvälisissä tilanteissa

Tuloverolaki – muutostarpeet ja -toiveet

- Työsuhteen perusteella saadut edut lähtökohtaisesti palkkatuloa järjestämistavasta riippumatta (rahasuoritus vs. muuna kuin rahana saatu etu)
 - Vähentäisi toivottavasti pyrkimyksiä muuttaa ansiotuloa pääomatuloksi.
 - Jos osa työsuhteen perusteella saatavista eduista olisi muuta kuin ansiotuloa, tämä saattaisi lisätä keinotekoisia järjestelyitä.
- Laajasti kirjoitetut (yleis)säännökset, joiden soveltamisalaan mahtuisivat kaikenlaiset kannustinjärjestelmät (osakepohjaiset ja muut)
 - Minimikriteerit, joiden täytyessä kyse on työsuhteen perusteella saadusta edusta ja kannustinjärjestelmästä → palkkaa
 - Myös oheistulojen, kuten osinkojen, korkojen tai muiden järjestelyssä olevien instrumenttien perusteella maksettavien tulojen verotus tulisi säädellä selkeästi.
- Säännösten uudistaminen helpottaisi asiakkaita ymmärtämään veroseuraamukset sekä vähentäisi Verohallinnon tarvetta ohjeistaa yksityiskohtaisesti eri järjestelmistä ja tilanteista.

Muut aineelliset ja menettelyä koskevat lait - muutostoiveet

- Tuloverolain säännöksiä uudistettaessa olisi hyvä miettiä myös asiaan liittyvät ennakkoperinnän säännökset.
 - Ennakonpidätysvelvollisuus
 - Ilmoitusvelvollisuus
- Tuloverotuksen ja sairausvakuutusmaksuperusteiden yhdenmukaistaminen
- Valvonnan helpottamiseksi kannustinjärjestelmiin voitaisiin harkita työnantajalle ilmoitusvelvollisuutta uudesta käyttöön otettavasta kannustinjärjestelmästä ja sen tyypistä (optio/osakepalkkio/synteettinen/osakeanti/rahastopohjainen/holdingyhtiö/muu)